PETŐCZ ANDRÁS

TALÁLKOZÁSOM ALLEN GINSBERGGEL

Mennyire irigyeltelek.

Irigyeltem a szemüveged,
a furcsa grimaszaid,
a szemed játékát,
a szádat,
az enyhén húsos ajkaidat,
és irigyeltem a nevetésed.

Azt mondtad, a vers ritmusa
a lélegzetünk.
Írjunk úgy verset, mintha lélegeznénk,
és a sorok egymásutánja
olyan természetes legyen,
mint az,
hogy rendszeresen
levegőt veszünk.

Néztem, ahogy zenéltél,
ahogy énekeltél,
ahogy mondtad a verseid,
és irigyeltelek.

Irigyeltem a szabadságodat,
a magabiztosságodat,
és azt,
hogy valahogy időn
és társadalmon kívül
élsz,
de nem mint valami szerzetes,
aki nem akar tudomást venni a körülötte levő
világról,
nem nem nem,
sokkal inkább mint valami guru,
aki tudja,
hogy kívül él mindenen,
és ez a magányossága
nagyon is vonzó mindazoknak,
akik vakmerően
a nyomába erednek.

1980-ban találkoztam veled,
21 éves voltam,
két szót ha váltottunk,
kezemben a frissen megjelent kötéteddel.

Minden annyira más volt akkoriban.

Költő akartam lenni,
és meg akartam változtatni a világot magam körül,
és tiltakozni akartam minden elnyomás ellen,
és
a szabad szerelmet akartam hirdetni,
ahogy te is tetted.

Most már alig tudok csak lélegezni is.

Semmi nem sikerült, Allen,
semmi sem abból, amire vágytam,
találkoztam veled, de nem tanultam meg
szabadon lélegezni,
mert nincsen levegő körülöttünk,
és nem mondtad el,
hogy hogyan írjunk lélegzetritmusú verset,
ha még levegő sincsen.

Erről nem beszéltél, Allen.

Rám néztél a kerek szemüveged mögül,
amikor dedikáltad nekem a könyved,
mosolyogtál,
és a mosolyod elhitette velem,
hogy minden oké,
minden rendben lesz,
szabadok és boldogok leszünk.

Azt hiszem, átvertél,
Allen Ginsberg,
és emiatt
most nagyon szomorú vagyok.

BIRÓ ZSOMBOR AURÉL

| regényrészlet |

VISSZATÉRŐ ÁLMOM, HOGY APÁM VÁLLÁN ÉBREDEK

A nevekről még annyit, hogy eredetileg nem is Zsombor lettem volna. Anyámból már akkor is ömlöttek a vadabbnál vadabb ötletek, nem volt egyszerű lebeszélni a Mátéról se, nemhogy a Hubáról, apám így meséli, anyám meg pont fordítva, én akartalak Zsombornak nyilván, *apád meg jött a Mátéval meg a Töhötömmel, micsoda idétlen nevek, de komolyan.* Ha az életük múlna rajta, akkor sem ismernék be, hogy esetleg a másiknak lehet igaza, *ez van, amikor két boomer beoffolja egymást,* az öcsém így szokta összefoglalni őket, és a közös karácsonyi vitákból rendre kivonja magát, nem hajlandó beleszólni az itthoni konfliktusokba, dániai híreket olvas, amíg mi lejátsszuk a meccseinket, vagy a koppenhágai lakótársával csetel, és legfeljebb a végén súgja oda nekem, hogy szerinte ezek ketten még mindig crusholják egymást egy kicsit, azért kell nekik átkölteni utólag a saját emlékeiket. És tényleg így van ez nálunk, nincsenek közös történetek a családban, a gyerekkorom több tucat párhuzamos narratívából áll, ezek között az igazságot nem is érdemes keresni, mert abból is csak újabb viták és újabb verziók lesznek. Hiába látom magam előtt tisztán, ahogy hóembert építünk apámmal az olajfák alatt, anyám szerint ilyen emlékem nekem nem lehet Szicíliából, mert Rómától délre évszázadok óta nem esik hó, apám meg nyilván csak az uszodára emlékszik azokból az évekből is, de azért reflexből mellém áll, hogy kontrázhasson kicsit, *igen-igen, szerintem az a kétezeregyes tél lehetett, fügéből volt a gombja, és úszógumit tettünk a fejére kalapnak, hát nem hiszem el, hogy nincsen erről valami fotó valahol, elkavarta ezt is anyátok.* Egy délután felhívom, hogy meséljen nekem a házasságukról, *na, megint valami novellához kellek, mi,* kérdez vissza azonnal, *akkor most már elég lesz lassan ebből, írjál inkább a saját szakításodról, azzal foglalkozzál, vagy használd a fantáziádat szépen, mintha író lennél, és találj ki valamit magadtól, ne csak belőlünk csináljál balfaszt mindig.* Anyámmal egyszerűbb a dolgom, ő akkor is a múltról beszél, ha nem kérdezem, és van is érzéke a történetmeséléshez, ott a génjeiben a háromfelvonásos narratív szerkezet, még az okkult igazságokat is úgy tűzdeli bele a sztorijaiba, hogy kis híján engem is megtérít, hosszasan magyarázza, milyen hatással van a személyiségemre az ő Vénusz–Szaturnusz-kvadrátja, vagy csuklóból kiráz egy-egy örök érvényű bölcsességet, *egy életen át tanulunk meghalni, Zsomborka, na, hát ezen apátok csak nevetgélt mindig, de majd meglátjuk, ki fog nevetni, amikor ott áll az anyagtalan semmiben, és azt se tudja, melyik szféra mi fán terem.* Öncenzúra nélkül mesél nekem a szexuális életükről meg a tányértörésig fajuló ordítozásokról, nála még az se tabu, hogy hol, mikor és milyen gyakran csalta apámat azzal a langaléta, szemüveges bankigazgatóval, aki tíz év házasság után kigyógyította őt a magányból. Apámból ezeket a történeteket harapófogóval se lehetne kihúzni, ő már tudja, hogy amit elmond nekem, annak a letisztázott verzióját egyszer olvasni fogja valamilyen folyóiratban. *Anyáddal kihűlt egy kicsit a sztori, aztán tudod, hogy megy ez, a hűtlenség csak addig zavarja az embert, amíg van kiért hűségesnek lenni,* az ő szájából így hangzik a közös életünk vége, nem

mond ő erről az egészről semmi többet, mert nincs mit mondani, és ha lenne is, az nem rám tartozna. Hallgatom az elégedett szuszogását a telefonban, amivel pontot szokott tenni az ilyen egymondatos összefoglalók végére, azt hiszi, ebből még egy tárcanovellát se lehet kihozni, kisregényt meg pláne. Egyébként igaza van, tényleg nem túl különleges a családom, átlagos, felső középosztálybeli emberek vagyunk, Birók, Kovácsok, Magyarok és Vargák, semmi jól hangzó szlávos név, ami leugrana a boltban a könyvespolcról, sehol egy ötvenhatos szabadságharcos vagy egy Don-kanyarban megfagyott hősi halott, akinek a vállára fel lehetne húzni a következő Sorstalanságot. De én mégis egyfolytában róluk beszélek, az ágy alá is benézek otthon egy jó történetért, mindenféle ösztöndíjakon piócáskodom valami rendes munka elvégzése helyett, és gyűjtögetem az anyagot a nagyapám temetésén, meg akkor is, amikor még el-eltotyog a járókerettel, és rá kell szólnom, hogy ne pisiljen a sarokba, szedegetem a szart utána a földről, gumikesztyűben fogalmazom a mondatot, szenvedni se tudok csak úgy önmagamért, minden fájdalmat elteszek későbbre, jó lesz az még valamikor valahova, egy írónak kell a tartalék.

Apám eltűnik. Sakálrészegen énekli zárás után a székely himnuszt egy cataniai diszkóban, vagy nem is, két hányás között tömi a szájába a spigolás szendvicset a tengerparton a Robertóval, esetleg kihajózott az öbölbe egy hajnali szabadtüdős merülésre, de még az is lehet, hogy abba a töltött szájú digó kurvába mártogatja a faszát. Ezerféleképpen lehetne ezt mesélni, rengeteg verzió létezik arról, hogy apám hogyan szívódik fel, kivel csavarog, épp hová kellett benéznie a városban, és kibe akadt bele egy sörre csak azért, hogy elfelejthessen hazajönni, sokszor napokig gyártjuk a történeteket, hogy hol lehet, ha pedig itthon van, folyamatosan attól rettegünk, mikor fog megint elveszni. Állítólag a születésemet is így késte le, futni ment aznap délután, hiába könyörgött neki anyám, hogy hagyja ki most az egyszer a kötelező tízest, *de nekem ez munka, Évike,* mondta, *tőlem ezt a klubnál elvárják*, és már kocogott is le a lépcsőn, végül taxi vitt be minket a kórházba, amikor elfolyt a magzatvíz, miközben apám a kilométereket falta, és már meg is mosdattak a nővérek, mire beállított tréninggatyában, futócipőben, lihegve, *nincsen valakinél véletlenül egy pohár víz?* Nem tudom, mennyi az igazság ezekben a sztorikban, a gyerekkoromból nekem nem maradt meg semmi, háromalbumnyi alulexponált fényképet meg egy-két karácsonyi videófelvételt leszámítva, anyám írja vissza később azokat az olaszországi éveket a fejembe, és ő aztán tényleg elfogult mesélő, a megbízhatatlan narrátor mintapéldája. Mindig ugyanott kezdődnek a történetei, hogy odáig meg vissza van apámért, és ugyanúgy végződnek, hogy rángatja a testét a pánikroham a tengerre néző erkélyen, mert a négy hónapos gyerek nem hajlandó bekapni a mellét, csak sivít, mintha nyúznák a bőrét, ő pedig egy árva szót sem beszél olaszul, és nem ismer senkit ebben a cigány országban, az az egy, akit meg ismer, aki miatt egyáltalán idejött, az nincs sehol. Volt egy kis vér a tejében, állítólag ezért nem ettem belőle, le kellett fejni kézzel, és megvárni, hogy elmúljon a gyulladás, de anyám ezt akkor még nem tudja, órákkal később éri csak el a mamát telefonon, addigra már a sírást is abbahagytam, szinte meg se moccanok, *kész csoda, hogy megúsztuk ezt is*, így zárul a történet, *résen volt a védőangyalod.* Apám két nappal később állít be, ki van szakadva a pólója, a haja meg olyan zsíros, mint a szalonna, de ott a kezében egy szál fonnyadt rózsa, *a Francescóéknál szedtem,* mondja szelíden, *decemberben ennél szebbet nem találsz sehol.* Anyám az edényeket súrolja éppen, fröcsköl a habos víz a kezéről, ahogy elkezdi dobálni apámat az

evőeszközökkel, de ő csak áll az ajtóban, és fél kézzel kapja el a villákat, ahogy egy kétszeres magyar bajnok kapás hátsóhoz illik, még a virágot sem ejti el közben, *egyetlenegy dolgot kértem tőled, te rohadt geci,* üvölti anyám, *hogy ha otthagyok érted mindent, akkor ne csak ezt a kurva gyűrűt húzzad rá az ujjamra, hanem viselkedjél is úgy, mintha a feleséged lennék, mert előbb-utóbb el fogok fogyni, én szóltam, csak mondom, és akkor aztán nézhetsz!*

Bárcsak vissza lehetne csinálni mindent, gondolja anyám, miközben az erkélyről bámulja a dagályt, és a gyűrűt piszkálja az ujján, de az is lehet, hogy nem gondol akkor semmi ilyesmit, csak utólag teszi hozzá a történethez. Az öcsémet ringatja az ölében, én meg a parton szedegetem a kagylókat, szitálja a sóillatot a szél, rázza le a fákról a túlérett citromokat, a távolban ott az Etna, beleveszik a szürke ködbe a hegycsúcs, olyan világ ez, ahol könnyű boldognak lenni, de ha véletlenül nem vagy az, a magány erősebb lesz mindennél, és lassan vánszorog az idő. Öt szezont húzunk le Olaszországban, és a mama már a válóperes ügyvédet intézi Budapesten, amikor apám végre belátja, hogy nem mehet ez így tovább, a teste se bírja, a házassága is recseg, itt az ideje kicsavarni a vizet a fürdőgatyából. Egy július végi szombaton búcsúzunk el a fügekaktuszoktól, odafelé még a nagyapám Mitsubishi terepjárójával jöttünk Bécsen, Román és Nápolyon át, ezt anyám meséli nekem, de a Magyarországra tartó repülőútra már én is emlékszem, vagy ha az útra nem is, arra biztosan, hogy várjuk apámmal a bőröndöket Ferihegyen, a nyakában ücsörgök, szorítom a fülét, nézem a futószalagot. A Fradinál kezdi az edzői karrierjét, és hamar kénytelen szembesülni vele, hogy magyar fizetésből nem olyan könnyű eltartani egy családot, főleg, ha a hercegnő még a kedvezményes albérletre is húzza a száját, mert nem jó neki a kilencedik kerület, nagy visszalépés a kikötőváros után a Mester utca, anyám nem hajlandó harminc felett olyan helyen lakni, ahol ennyi a proli meg a kutyaszar. Combos hitelt vesz fel a család, csak így tudjuk megszerezni azt a lakást az óbudai lakópark közepén, még nyugdíjasan is a törlesztőrészletet fogják fizetni a szüleim, de akkor ezzel nem foglalkozik senki, anyám elégedetten hordja fel a dobozokat a másodikra, ez a környék már valami, persze nem egy Pasarét, de legalább hetente nyírják a füvet, és a Makovecz tervezte az iskolát, ahova járni fognak a gyerekek, a teraszunk pedig a Hármashatár-hegyre néz, a szemünk előtt megy le minden este a nap, nyáron ejtőernyősök hintáznak az égen. Még javában épül a lakópark, amikor odaköltözünk, valami kőgazdag csókos telerakja társasházakkal az egész Harsánylejtőt, mi meg a darukat bámuljuk reggeltől estig az öcsémmel, heverünk a fűben, és veri a port a szemünkbe a kotrógép, aztán este hazamennek a munkások, csend lesz a félkész betonvázak közt, a sötétben nem tűnik fel senkinek, hogy két hülyegyerek átmászik a kordonokon fémrudakat lopni. Táskákba gyűjtjük a vasat, és bicskával vagdossuk le a műanyag borítást a rézvezetékekről, ezer forintot fizetnek a nyúzott kábel kilójáért a MÉH-telepen, de a postaládákat is kifosztjuk, teljes HVG- és Magyar Narancs-előfizetéseket számolunk fel, zsákszámra hordjuk el a lakóparkból a papírt meg a fémet, mert válság van, a csapból is a csődvédelem és a dekonjunktúra folyik. Nem tudjuk még akkor, hogy mit jelentenek ezek a szavak, de minden este kiabálja őket a híradó, és anyánk is állandóan ilyeneket magyaráz, miközben beleszórja a fritőzbe a bepanírozott csirkemellszeleteket, *muszáj lesz most már apátoknak elővarázsolni valahonnan valami kis pénzt,* így mondja mindig, *különben el fog jönni értünk is a bank.*

Anyám finoman belecsíp apám fülébe, és kiengedi a kéziféket, *két gól, na, hát van ilyen*. Végigdumálja az egész hazautat, hogy ne a vereségszagú csendben kelljen ücsörögni, nem is a meccset analizálja, csak elszántan próbálja kibeszélni a férjéből a csalódottságot, a bírókat szidja meg a Honvédnak azt a gecifejű edzőjét, aki nem volt hajlandó kezet fogni a hármas sípszó után, de hiába, apámat nem lehet összekaparni, olyan üres tekintettel bámul ki a szélvédőn, mintha az első forduló után vége is lenne a bajnokságnak. Anyám nem érti, minek egy kétgólos különbség miatt eljátszani a hattyú halálát, szerinte ez műbalhé, és meg is mondja apámnak, hogy hova dugja fel az önsajnálatát, nem is hajlandó többé kijárni a meccseire, mindig úgy alakul, hogy ütközik a bajnoki időpontjával a szülői est, a pszichodráma, a családállítás. Apám egyedül marad a vereségeivel, nem várja senki a kanapén az ötgólos zakók után, egy sötét lakásba cipeli be a vállán a kudarcot, és a vigaszsöröket is csendben kell elkortyolgatnia a teraszon, mert ha zenét hallgat vagy telefonál, felébrednek a gyerekek, nemcsak azt tanulja meg ezeken az estéken, hogy hogyan kell tűrni, amikor felmossák veled a padlót, hanem azt is, hogy az életet a győzteseknek találták ki, egy férfi nem veszíthet, különben magára hagyják. A kétezres években mondjuk a dobogó tetejéről se túl szép a kilátás, rohadnak az uszodák az egész országban, és a szponzorokat is lasszóval kell fogdosni, egy középmezőnyben dagonyázó csapat vezetőedzője nemhogy a családját nem képes eltartani, még a fizetését se tudja minden hónapban elővarázsolni, hiába van beleírva a szerződésébe, mi pedig nem kapunk többé gumicukrot az edzések után az öcsémmel, mert a gumicukor hirtelen már nem a kemény munkáért járó jutalom, csak egy egészségtelen hülyeség, ami tönkreteszi a fogakat, és megfosat. Szegények vagyunk, ez a családunk képe önmagáról, és én elfogadom akkor ezt, nem kérdőjelezem meg, hogy miért jár apám BMW motorral, ha mindjárt eljön értünk a bank, csak évekkel később rakom össze, hogy a mi szegénységünk olyan szegénység, amihez plazmatévé meg magániskola, de néha még horvátországi nyaralás is jár. Nem is a miénk ez az identitás, hanem a győri nagyszülőké, anyám hozza magával a lakótelep negyedik emeletéről a papa kockás füzetben vezetett szorongásait, listázza ő is a költéseket meg a bevételt, levagdossa a penészt a sajtról, vizes rongyba csomagolva puhítja a betonkemény kenyeret, és a pesztós üveget is kihalássza a szemétből, *van abban még, fiúk*. Nyomorúságban élünk, mondogatja, de nem akar elmenni dolgozni, mert túl jó nőnek tartja magát minden polgári foglalkozáshoz, és a pénzt se hajlandó megvágni, felette áll ő annak, hogy számolgassa a boltban a százforintosokat, parmezánt vesz a szószhoz, és olívaolajjal főz a válság közepén is, ezzel akarja kompenzálni, hogy nem jön neki ösztönből az anyaság. Egyedül olyankor tudja igazán nekünk adni a figyelmét, ha kibömböljük magunknak a törődést, vagy harminckilencet mutat valamelyikünknél a lázmérő, közben viszont ég benne a bizonyítási vágy, jobban akar szeretni minket, mint ahogy őt szerette az anyja, csak hát hercegnőnek született, így alakult, nem tehet róla, ez van.

Adjál már egy húszast, légy szíves, nem érted, hogy be kell fizetni a sulit, kulcsolja össze a kezét anyám, *most komolyan attól érzed magad férfinak, hogy könyörögnöm kell itt neked?* Apám a vállát vonogatja, és a szék támlájáról lógó farmernadrágra mutat, aztán vagy lesz a hátsó zsebben húszezer forint, vagy nem, őt az ilyen anyagi jellegű dolgok nem izgatják, szerinte annyi úgyis akad, amennyi kell, ebből pedig logikusan következik, hogy valójában gazdagok vagyunk. Ő még azokban az években is azt gondolja, hogy a felső tízezerhez

tartozunk, amikor tényleg csak a mamáék havi utalásai mentik meg a családot az utcára kerüléstől, a Birót pedig nemesi névnek tartja, *az orrotok is azért ilyen nagy,* mondogatja nekem, *különleges, nemesi csontozat az is*. Egy kicsit talán még a bankkártyájától is undorodik, de a készpénztől egész biztosan büdös lesz tőle a tenyere, nem is hajlandó hozzányúlni, csak ha fizetni kell valahol, és olyankor is inkább engem kér meg, *nyúlj már be a zsebembe, Zsombika, és vidd oda szépen azt az ötöst a pincér bácsinak*. Anyámat a sírba kergeti ezzel, szerinte ugyanis nem fogunk így meggazdagodni soha, *nem lehet mást bevonzani, csak azt, amit szeretünk, ezt kellene valahogyan megértened,* ismételgeti apámnak, *most őszintén, életem, ha pénz lennél, te áramlanál magadhoz?* Utólag aztán még ezért is külön haragszik rá a sok ezer másik sérelem mellett, a mai napig felemlegeti, hogy a kétezres években, amikor apám csapatai vért izzadtak minden egyes pontért a bajnokságban, ő volt az egyetlen az egész világon, aki látta benne a szupersztárt, és bár soha nem vallaná be, tudom, azóta is emészti magát, amiért nem tudta kihozni belőle a győztes alfa-hímet, és hogy a tízmilliós Volvót meg az olimpiai érmet már egy másik nővel az oldalán szerezte meg. Együtt nézzük kétezerhuszonegyben a tokiói bronzmeccset, kettővel verik apámék az oroszokat, az utolsó gólt a kapusunk lövi négy másodperccel a vége előtt, és én kórusban üvöltök a Hajd***ú*** B.-vel, akkor érzem életemben először és utoljára, hogy tényleg jó magyarnak lenni. Még az öcsém is rázza az öklét, szorosan öleljük egymást, de anyám nem tud örülni, csak mosolyog a kanapén karba tett kézzel, ő egy féléletnyi kudarcot lát a képernyőn a fényesen csillogó bronzérmek helyett.

VÁMOS MIKLÓS

HÉT KÉPESLAP

Valahol Európában, ahová az alsó középosztály jár nyaralni az ókontinensen – sokan még Kelet-Európából is megengedhetik maguknak –, a patinás városkát széles folyó keresztezi, mely itt ömlik a tengerbe. Mennyei látvány, amint a lágyan fodrozódó víz késvágásszerű határvonallal adja át a helyét a háborgó hullámverésnek, azaz az óceánnak, gondolta a lány, akit már inkább nőnek kéne neveznünk. Ballagott a partot végigkísérő keskeny mellvéden, ahol a vendéglők teraszai szinte összeértek. Természetesen mindenki errefelé akart vacsorázni, nemcsak a lélegzetszakasztó panoráma miatt, hanem azért is, mert innen volt a legszebb a városbéli naplemente, amelyről több helybéli költő írt népszerűvé vált verset, mint ahány nem.

A lány kis termetű, alakja jelzi, hogy sokat sportolt, a top és a latex halásznadrág között szabadon maradó testsáv irigylendően izmos. A férfiak tekintete a dekoltázs után rögtön odasiklik. Majd tovább, a lábak közéhez, ahol a gumírozott fekete anyag alatt tisztán kirajzolódik az a testrész. Tudta a lány, hogy okosabb, ha lazább nyári ruhába burkolódzik, ám úgy érezte, szabadsága utolsó napján nem alkalmazkodik.

Ketten jöttek erre a hétnapos őszölésre, ő és a szerelmi csalódás. Pedig éppen azt szerette volna otthon hagyni. Olyan sokszor vélte szembejönni a szűk utcákon, a folyó és az óceán partján azt a férfit, aki rútul cserben hagyta, hogy már mérlegelte, odahaza pszichológushoz fog járni, mint hasonló sorsú barátnőinek zöme. Az élet szép, de nem vajaskalács, énekli az egyik csereszabatos tinisztár. Így is lehet mondani.

A lányt, aki az okmányai szerint Diána, apró gyerek kora óta mindenki Diónak hívta. Kemény dió vagy, mondta a férfi, mielőtt tétova szavakkal körvonalazni kezdte, hogy az ő életében most olyan korszak kezdődött, amikor több időt szeretne tölteni egyedül, meg akarja találni önmagát és a saját útját. Hosszabban kerülgette volna, de Dió közbeszólt: Szakítani akarsz, vagy mi? A férfi lehajtotta a fejét, ahhoz se volt bátorsága, hogy bólogasson. A lány erre kifakadt: Még szakítani is nekem kell, helyetted… jól van, ne izgassad magadat, tűnj el a szemem elől, míg föl nem pofozlak!

A férfi sietve kotródott, tudta, Dia erősebb nála. Legalábbis fizikailag. Ráadásul tanult önvédelmet a sportegyesületében, néhány fogást megmutatott a szerelmének, mert az viszont olyan nyüzüge, hogy szüksége lehet rá. Mindegy, ez is mindegy most már.

Diának sose volt elég pénze, ezt az utazást az apja nagylelkű kölcsönéből tudta kifizetni. Mindketten sejtették, hogy ezt az összeget sem fogja visszakérni. A lány szilárdan hitte, hogy többet fog dolgozni, és elegáns mozdulattal nyújtja majd át a pénzt, hófehér borítékban. Ami azt illeti, az apabank minden eddigi hitelénél is erre készült, aztán valahogyan mégsem… Az élet nemcsak szép, hanem túl bonyolult is. Az apja mindig úgy tett, mint aki már megfeledkezett az adott tartozásról. Pedig őneki se könnyű, mióta megözvegyült, állandósult a feje körül a mélabú baljós fényű glóriája.

Érzelmes és személyes ajándékot szeretett volna venni az apjának, valamennyi kirakatnál és utcai árusnál eszébe jutott. Nem könnyű. Apa kosárlabdázott, leghőbb vágya, hogy a nemzeti színekben is játszhasson, azért nem teljesült, mert tíz centi hiányzott a magasságából. Később sportújságíró lett. Sporttárgyú albumoknak örült. Most viszont már semmi nem érdekli. Dia végül ma délelőtt egy vicces föliratú póló mellett döntött. Gömbölyded emberke állt négykézláb füves sportpályán, a felirat körötte: SPORTOLJ, ÉS MEGJÖN AZ ÉTVÁGYAD!

Dia úszott, aztán focizott, végül jéghokizott, egyik se ment eléggé, de annyira igen, hogy miattuk elmulassza az eredményes érettségit, azaz egyik egyetemre se juthatott be. Az anyja valamelyik barátnője helyezte el a nagyvállalatnál, amelyik garázskapukat értékesített. A munka egyhangúnak bizonyult, a kollégák érdektelennek. Váltani kéne. Ötlete se volt, hogyan. Annyian keresnek állást mostanában. Hagyjuk. Ez az utolsó estém, jár nekem egy igazán jó vacsora a naplementével megkoronázva.

Az egyik szuvenírboltban hét képeslapot vett, az átlagosnál drágábbakat. A négyszögletes kartonokon a fényképek mindegyike a folyó és az óceán egyesülését ábrázolta, festői színekkel, különböző szemszögekből. Bélyeget is szeretett volna, kézzel-lábbal eltáncolták neki, hogy azt a postahivatalban talál. Keresett egyet a telefonján. Szokatlanul keveset talált a Google, a város közepén csak kettőt. Sikeresen odatalált. Fölnyálazta őket a helyüket jelző négyzetre.

A part menti mellvéd keskenynek bizonyult ahhoz, hogy a két sorban kirakott asztalok mellett a sétálók kényelmesen haladhassanak, gyakran egymáshoz értek a két irányban haladók, többségük nem a helyi nyelvet beszélte. Dia kezdett kétségbeesni, mert úgy

tetszett, mások is a naplementés vacsorát tervezték elkölteni itt, nincsenek szabad helyek, ahol mégis, ott pici tábla jelezte: RESERVED, szóval, foglalni kellett volna, a fene egye meg.

A hangulatosabb éttermeknél társaságok állva várták, hogy megürüljön egy-egy asztal. De a vendégek szemlátomást a naplementét várták. A végén erről is lecsúszom, gondolta fancsalodó szívvel. Mint mindenről, fűzte hozzá búsan. Nagyon sajnálta magát.

A körülbelül huszadik vendéglőnél egy kakaóbőrű fiatalember rámosolygott, és széles karmozdulattal jelezte, telepedjék le a másik székre. Dia megtorpant, föl akar szedni, vagy mi a szösz… ez így megy itten? Éppenséggel… nem volna baj, szingli vagyok, és… kijelölhetem a határaimat! – vállat vont, odanyomakodott. Csak oldalvást fért át az első sorban lévő asztalok székei között. Lehuppant, szemközt a kakaósráccal, akinek legalább negyven hófehér fog világított a szájában, és hadart valamit. Dia a kezével mutatta, hogy nem érti, de köszöni. A fiatalembert ez mintha még jobb kedvre derítette volna, erős színészi képességekkel játszotta el, hogy itt finom az étel, az ital, és a panoráma is fölséges, kiváltképp amikor a nap belesiklik majd az óceán kék végtelenségébe.

Dia ezt tisztán érteni vélte. Az asztalra pillantott, az üres kistányéron csokihab maradványai, igen, a srác már a desszertet is befejezte, s most valami sárgás utóitalt iszogat, érdekes módon három kupica állta körül a miniatűr hasas üveget. A férfi ismételgetett egy szót, Dia úgy hallotta, Csoké. Talán az édesség neve? Nem, az övé, a mellkasára mutogat. Inkább Dzsoszé. Dia, mondta erre ő. Gyia, Gyia! – így a kakaóbőrű fiatalember, őszinte örömmel.

Hozta a pincér az étlapot, ő is kakaóbőrű volt, és hasonlított Dzsoszéra vagy Csokéra. Nyomban beszédbe is elegyedtek a különös nyelven, mely mintha a francia és az orosz turmixa volna, nevetgéltek, vigyorogtak, kacsingattak. Dia gyanította, hogy valamiképpen róla cserélnek eszmét, csakhogy nem pillantottak rá, és semmi jelét nem adták ennek. Ő angolul kérdezte a pincér kakaót, nincs-e étlap *in inglis,* amaz sajnálkozott, s mutogatta, hogy majd ő segít. Helyette azonban a vendég kakaó kezdte a színjátszást, amibe a fölszolgáló is bekapcsolódott, mindenekelőtt hallá változva tátogtak, utána disznóként röfögtek, szarvasmarha módjára bőgtek, birkaként bégettek, végül baromfiként szárnycsapkodtak a könyökükkel, csipogva és gágogva. Dia ezt ellenállhatatlanul viccesnek találta, dallamosan kacagott, az arrafelé ülő vacsorázók pedig megtapsolták a produkciót. A vendég kakaó ültében, a pincér álltában hajlongott.

Dia ugyanígy választott, s legnagyobb csodálkozására tényleg azt kapta, amit rendelt, a helybeliek gazdag zöldséglevesét, másodiknak grillezett polipot, kardamommal fűszerezett krumplipürével. Utóbbit nem is mondta, de örült neki. Az apja szerint azért választja mindig e lágy köretet, hogy ne kelljen rágnia.

Míg a levest kanalazta, a vendég kakaó fölállt, s a spanyol grandok főhajtásával búcsúzott. Szóval, csak át akarta adni az asztalt, állapította meg Dia. Maga sem értette, miért olyan csalódott. Kevés az esélye, hogy az utolsó estéjén történhet valami egy ismeretlen, barna bőrű férfival. Ettől függetlenül jólesett, hogy valakinek kell… kellene. Pedig az csak nyájas és udvarias volt. Nem baj.

A két fogás közötti szünetben megírta a képeslapokat. Apjának. Nagyanyjának. Két barátnőjének. Főnökének. Munkatársának. És annak a nyámnyila alaknak, aki még szakítani se bírt rendesen. Ezt azonban nem fogja föladni, hanem majd bedobja az óceánba. Hátha eljut Amerikába.

Mire a polipot is megette, a kakaófiú visszaült a helyére, beszédes mozdulattal érdeklődött, hogy ízlett-e. Erre könnyű a válasz, hüvelykujjal. A férfi is emelgette a sajátját, mosolygott, mint az érett vadalma. Hosszú mutatóujját a naplemente felé emelte. A földi lényeknek meleget sugárzó égitest félbevágott vérnarancsként úszott lefelé az ezüstös égen, lassan merülve a víztömeg mögé, mely emeletes hullámokat hajtott a part felé. Ezernyi gyöngyszemre törte őket a sziklasor. A pincér is ezt bámulta, elvarázsolva, pedig ő ugye mindennap láthatja. Valamiféle közös boldogság búrája borult hármójukra. Létezik ilyen? Két ismeretlennel?

Amikor a vérvörös napkorong utolsó csíkja is eltűnt, s csupán a víz horizontján lebegett némi bíborpír, az étterem teraszának közönsége ujjongott és bravózott. Sikere van a napnak, gondolta Dió. Érzéseitől fölhevült. A megcímzett és teleírt képeslapokat fölemelte, legyező módjára rendezte el, s velük hűsítette az arcbőrét. A kakaóvendégnek ez is nagyon tetszett. Dió érdeklődött, merre talál postaládát. Ez nehezebbnek bizonyult, mint az eddigiek. Rémlett neki, hogy egyet látott már, kerek fémtárgy volt, pirosra zománcfestve, amilyenek Angliában vannak. Hiába minden ügyeskedése, a férfi nem értette. A pincér lépett oda, őneki leesett, hogy mit szeretne ez a lány, bonyolult mozgásokkal magyarázta, hogy e tájon már nincsenek ládák, a postahivatalban kell leadni a küldeményeket.

Dia úgy érezte, most van szüksége a legösszetettebb koreográfiára, amin valószínűleg nevetni fognak. Ekkor azonban odajött egy harmadik kakaófiú, aki egy kakaólánnyal várakozott megürülő asztalra. Ő beszélt kicsit angolul, humoros kiejtéssel. Botcsinálta tolmácsként fordította, hogy a leány holnap hajnalban visszautazik a hazájába, Budapestre, tehát nem lesz módja postahivatalba menni. A pincér bólogatott, hogy érti, fölajánlotta, majd ő elintézi holnap, ebédszünetben.

Oda merjem adni neki? Mi van, ha… de miért ne intézné el?

Bízni kell az emberekben, szokta mondani Dia barátnője. Hát… rendben van, oké, köszönöm! (Ezt az egy szót tudta a helyiek nyelvén.)

Újra kitört az általános boldogság. A pincér átvette a képeslapokat, és biztatóan kacsingatott. Dia átadta az asztalát az ifjú párnak. A vendég kakaó pedig követte, elkísérte az Airbnb-lakás házának kapujáig. Ott feléje hajolt, a lány azt hitte, meg akarja csókolni, ám csak a keze fejére lehelt egy könnyed puszit, majd tisztelgett, s távozott.

Minden megoldódik, gondolta Dia. Ez az érzés fokozódott, amikor néhány nap múltán kiderült, hogy valamennyi képeslap szerencsésen landolt a címzettnél. Pindurka üröm az örömben, hogy a nyámnyila alakét elfelejtette kivenni a pakliból, így az az ember is megkapta. Elolvashatta, hogy: *Nem gondolok rád szeretettel, és nem bánnám, ha sündisznót szarnál.*

Az illető volt az egyetlen, aki nem jelentkezett, hogy megkapta. Így még az se kizárt, hogy a sors nevű igazságtevő máshová sodorta azt a négyzet alakú kartont.

SZÉLESI SÁNDOR

EGY PADON ÜLŐ HÖLGY

Barna rajta felejtette a szemét az idős hölgyön. Pontosabban szólva: már hosszú percek óta bámulta, mire rádöbbent, hogy ez a rezzenéstelen fixírozás mennyire tolakodó. Vircsaftra azonban nem kellett vigyáznia: az öreg tacskó öt lépés után általában elfáradt, megállt, és csak bámulta a Flórián téri park csemetefái között ész nélkül rohangáló többi kutyát. Régen nem volt már benne semmi, ami a nyolchetesen kapott nevére emlékeztette volna. Barnának nem akadt vele dolga: tudta, úgysem bóklászik el messzire. Másfele is nézelődhetett.

Az idős hölgy egy padon ült, és a telefonját nyomkodta, majd egyszer csak felemelte, és a magasba tartotta, mint valami áldozati ajándékot. Már majdnem sírt, láthatóan nem tudott mit kezdeni a modern világ csodájával. Barnának is ilyen mobilja volt: egy sötétszürke-ezüst Sony Ericsson T200-as. A fiú végül megszánta a nénit, az ölébe vette Vircsaftot – könnyebb volt így, mint szólogatni, vagy pórázra venni –, és odasétált vele a padhoz.

– Leülhetek? – kérdezte aztán udvariasan. Talán kicsit túlspilázta a kedvességet, mintegy a frissen támadt lelkiismeret-furdalás ellentételezéseként.

Az idős hölgy bólintott. A kezét az ölébe ejtette, mintha feladta volna a küzdelmet a telefonnal.

– Nem zavarni akarok – fordult hozzá Barna, miután letette a tacskót a pad mellé. – Segíteni szeretnék. Láttam, hogy a mobillal tetszik bajlódni.

Az idős hölgy egy pár másodpercig úgy nézett a fiúra, mint a készülékre, aztán elmosolyodott, amitől ezerfelé szaladtak a ráncok az arcán. Huncut szürkéskék tekintete volt, tele élettel.

– Nem tetszem – sóhajtotta teátrálisan. – Tegnap kaptam az unokámtól ezt a telefont. Azt mondta, nagymama, ezen bármikor elérhetjük egymást, és szaladt is tovább… Nem avatott be a titokba.

– Miféle titokba?

– Hogyan lehet használni.

– Nem titok az – nevetett Barna, és kinyújtotta kezét a Sony Ericsson után. – Tessék csak ideadni, elmagyarázom. Hol tetszett elakadni?

– Bekapcsolni már be tudom – mondta büszkén az idős hölgy.

– Remek! – felelte Barna rutinosan. – Az mindennek a kezdete.

– Persze. Legyen világosság. Így bikázták be a világot, ahogy elhunyt férjem mondogatta, miért indulna másképpen a telefon?

Barna rájött, hogy az idős hölgynek van humora, és ettől valahogy elszállt a feszültség, amit eddig érzett. Leült ő is a padra.

– Nos hát – kezdett bele a mondanivalójába. – Tetszik látni a billentyűkön a kis rajzokat. Mindegyiknek megvan az értelme, csak rá kell jönni… Kezdjük a legegyszerűbbel, a hívásfogadással. Ha megszólal a telefon, a hívást lehet fogadni és elutasítani. Értelemszerűen itt balra a kis telefonikont ha meg tetszik nyomni, akkor

az olyan, mintha otthon felvenné a készüléket. Ide is van írva angolul: Yes. Azt jelenti, igen. A jobb oldali, áthúzott telefonikon meg az elutasítás. A No. Nem. Yes: rendben. No, az áthúzott, köszönöm, most nem. Ez egyszerű, ugye?

– Fiam, öreg vagyok, nem buggyant.

– Buggyant.

– Igen.

– Mármint nem úgy értettem – dadogta Barna –, hanem ez egy fura szó. Hirtelen a fülemnek… Izé… A tojásra mondják. – Az öreg hölgy szúrósan nézett. Barna rájött. – Ja, hát ezért… Tényleg, van értelme.

Az öreg hölgy végre megengedőn megint elmosolyodott, s ezzel megadta a feloldozást. Bátorításként megpaskolta Barna térdét. Erőtlen, könnyű keze volt, akár egy kismadár.

– Nem haragszom, fiam. Hogy is hívnak?

– Barna.

– Barna, én Ica néni vagyok.

– Rendben. Akkor mondom tovább, Ica néni.

– Tedd azt! Tudni akarom, én hogyan telefonálhatok.

– Hát az a jó, hogy ez a készülék már nemcsak telefonálásra jó, hanem sokkal többféle kapcsolattartásra… De kezdjük a hívással! Ez a nagy fura… deformált tojás itt középen négy gombnak felel meg. Le, fel, jobbra, balra. – Barna a néni kezébe adta a készüléket. – Tessék csak megpróbálni! Meg lehet nyomni… Érezni kell az ujjakkal. Ehhez hozzá kell szokni. Hunyja le a szemét, Ica néni, és az ujjaira figyeljen! Csak az ujjaira! Elsőre szokatlan lesz, de tényleg csak érezni kell.

Az öreg hölgy becsukta a szemét, és nyomkodni kezdte a billentyűt. Néhány másodperc elteltével az arcára földöntúli mosoly ült ki.

– Érzem!

– Az nagyon jó, mert ezzel a gombbal tetszik ugrálni a sorok között a kijelzőn.

– Na, azt nem látom. – Ica néni messzire tartotta a mobilt. – Rövid a karom.

– Vagy szemüveg kell a telefonáláshoz. Bizony, ez már csak ilyen. Minden egyre kisebb lesz, hozzá kell szokni. – Úgy érezte, megint mondania kell valami bátorítót: – Néha nekem se megy.

A hölgy ekkor maga elé húzta a retiküljét, elővett belőle egy elegáns, fémkeretes szemüveget, és az orra hegyére ültette. Várakozóan nézett Barnára, mint aki dicséretet vár.

– Jól áll – nyögte ki Barna, érezve a kényszerítő erőt.

– Na, lépjünk tovább! – sürgette Ica néni, és visszaadta a telefont. – Pittyegetni már tudok. Most beszélj arról a kis izéről, amin az a sok információ van.

Barna bólintott, majd aprólékosan végigmutogatta a menüsor minden elemét. Időközben csiszolt a szerepén: jó pedagógusként visszakérdezte az információkat. Vircsaft a pad mellől előbb érdeklődve nézte őket, majd elunta az egészet, és tétován bóklászni kezdett. Pár lépés után azonban elfáradt, és pihent kicsit, aztán visszatért Barna lába mellé. A fiú eközben mesélt és ellenőrzött, az öreg hölgy pedig készségesen felmondta a leckét. A mellettük elhaladók mind megbámulták őket, talán úgy hitték, Barna a néni unokája.

Ica néni jó tanítvány volt, és bátor: ha nem értett valamit, kérdezett. Néha felkuncogott, többnyire a saját értetlenségén, néha humorizált, kedvesen, még Barna kárára is, mesélt az unokájáról, és összehasonlította ügyetlenkedését hajdani férje Ladájukhoz való viszonyával.

A végén pedig, amikor minden funkció kitárgyalásán túl voltak, megkérte a fiút, hogy írja bele a nevét és a telefonszámát a mobiljába. Volt ott már pár név.

– A lányom a főbb ismerősöket mind bejegyezte – magyarázkodott a néni. – És most már tudom is használni. Fiatalember, ha felhívlak egy süteményezésre valamikor a jövő héten, elfogadod a meghívásomat? Itt lakom a Szőlő utcában…

– Természetesen – mosolygott Barna, bár nem hitte, hogy erre valaha is sor kerül.

A jól végzett munka elégedettségével állt fel. Megkedvelte Ica nénit. Felnyalábolta Vircsaftot, elbúcsúzott, majd hazament. A park széléről még visszanézett, s látta, hogy az öreg hölgy a füléhez emeli a mobilt. Hiába no, gondolta, nem volt felesleges ez az óra…

Két nap múlva Vircsaft délutáni megsétáltatása újra Barna feladata lett. Megint csak a park felé vette a kis tacskóval az irányt, és már messziről meglátta Ica nénit. Az öreg hölgy ugyanazon a padon üldögélt, és egy virágos szoknyás, fehér blúzos lány ült mellette: láthatóan a mobiltelefon használatát magyarázta a néninek. Barna megdöbbent. Ica néni telefonszédelgő!

Az öreg hölgy is észrevette, és előbb az arcára varázsolta bűbájos mosolyát, majd huncut módon Barnára kacsintott. A fiú olyan sietősen vonszolta Vircsaftot tovább, hogy szerencsétlen öreg tacskó szinte barázdákat szántott a betonba apró tappancsaival. Két hét múlva aztán Barna telefont kapott egy ismeretlen mobilszámról. Ica néni volt, aki a háláját szerette volna leróni a fiúnak, és meghívta magához egy kis közösségi sütizésre.

Vagy harmincan voltak az alkalmon, alig fértek el a két és fél szobás lakótelepi lakásban. Ica néni a harmadik tálca zserbó és kókuszos kocka körbekínálása után Barna mellé sodródott.

– Te mondtad, fiam, hogy a mobil jó a kapcsolattartásra! Én csak végiggondoltam. – Elégedetten nézett körbe a vendégseregen. – Hát nem aranyosak?

– Ica néni mindenkit azzal ugratott be, hogy nem ért a mobilhoz?

– Mind nagyon segítőkész, jó fiú. Meg aranyos lány. Sütizz, Barna, beszélgess, ismerkedj! Talán akad egy kislány, aki megtetszik…

A süteményezés a következő három-négy évben negyedévenkénti alkalommá vált. Sok ismerős arc és még több ismeretlen fordult meg Ica néninél. Barna gyanította, hogy az öreg hölgy baráti köre a megismerkedésük óta egyre csak bővül, aztán hallotta, hogy havonta sütizteti a segítőkész lelkeket, ám kicsi a lakás, nem tud egyszerre hívni mindenkit. Kialakultak barátságok, és lettek szerelmek is, amiket Ica néni mindig pajkos somolygással figyelt, és rettentő elégedettnek tűnt… Persze, ahogy múltak az évek, tűntek, illantak, szivárogtak el emberek. Barna is kikopott Ica néni mellől, kikopott Óbudáról, pár évig Debrecenben is élt.

De a temetésre elment. Mindenki, akire a sütizésekből emlékezett, ott volt, sőt többen, sokkal többen, először együtt. Barna felidézte kettejük csaknem húsz évvel korábbi történetét, amikor kiállt a tömeg elé.

– Mindig – mondta a végén, és nyomatékosan megismételte –, mindig, amikor előveszem az okostelefonom, Ica néni jut eszembe. Ott van előttem a kép, egy öreg hölgy a padon, a kezében a Sony Ericsson T200-as, amit rövidlátón hunyorogva a nap felé tart, mintha a megvilágítás segíthetne megfejteni a titkát. Mondjuk, általában ezt érzem én is, ha az új készüléket szinkronizálni akarom a fiókjaimmal…

A hallgatóság a komor esemény ellenére felkuncogott. Valaki közbekiáltott: – Engem Nokia 6220-assal vadászott le a Fő téren.

Mindenkinek megvolt az első emléke Ica néniről.

– Engem a Rómain. Szintén a Nokia 6220-assal. Kopott volt már, azt mondta, használtan kapta…

– Utána válthatott Nokia 105-ösre… Velem annak a használatát magyaráztatta el!

Röpködtek a bekiabált emlékek. Barna szolidan elmosolyodott. Egy öreg hölgy mobillal és isteni süteményekkel.

– Isten veled, Ica néni – mondta. – Talán egyszer odafent is lesz térerő...

ENDREY-NAGY ÁGOSTON

A SZERETET TAXIDERMIÁJA

Leeresztett az ünnep.Ráncos és összeesett,
mint egy délutáni bóbiskolás. Szétpattant
gömbök, kiürült fejek. Nap. A hit bánatos
bogaraival tele a padló.

Valaki begyújt, valaki zörög. Párolgó fahasábok.
A készülődés és utómunka rutinná pudvásodott
gyakorlatai. Ami e kettő között volt, csupa illékonyság,
fények dőlésszöge, kitartott hangok, visszanyelt erőszak.

Az ütést megálló kéz csak akkor lesz biztonságos,
ha elrohad. Megölni, megnyúzni és kipreparálni,
akik még a csúcson vannak, vagy legalább nem
kezdtek látványosan lecsúszni. Szobrot formálni
lógó karokkal, üres szemekkel, ráhúzni bőrüket,
rögzíteni, szájukban tartott fenyőággal kiállítva
őket a nappaliba, majd ünnepeken oktatni a gyerekeket,
pont ilyenek voltak régen, mi se legyünk különbek.

Mint a preparátor, aki egy kihalt énekesmadár
utolsó két példányát jóllakott begyűre tömi ki,
hogy úgy emlékezzenek rájuk,
mint egy gondtalan világ gondtalan tanúira.

De, mint az arzén, kiválnak az indulatok.
A precíz hazugság és taxidermia egyformán nehéz.
Láthatatlan izmok feszülnek meg, ökölbe szorul
a kéz, rándul a váll, leereszt a tüdő. A padlón
szilánkok, sztaniol. Egy színpadias mozdulat
félúton a levegőben megáll és lelohad.

Vitrinnéma a délután.

Tolluk egyébként égszínkék volt.

VÉRSZILVAFA

A birtoklás legkisebb lehetősége
nélkül érinteni és markolni egy testet.
Ismerni a bőr gazdagságát.
Nedvek nyughatatlanságát, a csend kékjét.
A vágóhíd körüli vérszilvafákat.
Tudni, mennyiféle színe lehet a vérnek.
Hogy mennyi helyről származhat só.
Milyen szomorú a méz.

Érezni az ágakban a gyökerek szorongását.
Combokon az ellenállás feszüléseit,
szemek mögött a végtelen, halk darálást.
A tőkehúsban a félelmet.
Egy vödör birkafejet.
A hentesbárd síkos nyelét a marokban,
a különös hideget, amit még a legnagyobb
ragadozók is éreznek, hogy nincs olyan
felségterület, ahol ne figyelnének szüntelenül,
mindezt ismerni, és hallgatni róluk,
mint egy hűtőház a mélyvörös lombok alatt.

SZEMBEFORDULNI A NAPPAL

Árnyékunk szálakra foszlik, belefonódik abba,
ami ruhásszekrényekben, délutáni sétányokon,
fogmosópoharakban, szájpadlások boltozata alatt.
Kiütköznek a visszerek kacskaringói:
áttetszővé válunk, egyre kevesebbet
vetít mögénk a fény.

De még bőven van idő erről beszélni,
panaszkodni traumákról, reumáról,
fonnyadó izmokról, dráguló húsról.
Az átlátszók mélytengeri árkairól,
ahonnan visszaút nincs,
csak a szakadatlanul hulló tengeri hó.

Még dolgoznak az izmok, nem kúszott
hátra az alattomos hajvonal: Itt a legfőbb
ideje fogat mosni, felvenni krémszínű inget,
könnyű rövidnadrágot, lesétálni a partra,
megtagadni mindent, amiben eddig hittünk,
a nappal szembefordulva bámulni
a lobogó rododendronokat,
majd addig gyalogolni vakon a tengerbe,
hogy már ne lehessen vissza.

BORBÍRÓ BÍBORKA

RAGADOZÓK A SÖTÉTBEN

Amikor tükörbe nézek, olyan szigetté válok,
aminek földjén a fák már rég nem csemeték,
hanem zöldesbarna árnyékok, bennük titkos
életközösségek uralkodnak, nem tudom,
mi mászik közöttük. Hasonlóan sötét és sűrű
a hely, ahol törzsedet a hátamhoz nyomod,
karjaid rugalmas gallyak, a mellkasom alatt futnak,
szorosan körbefonnak. Azt hittem, ismerem
az összes érintésed. Medencémet nyomni kezdi
valami, talán egy letört ág, ami nem látszik
a ruhádtól. Amit mondasz, az is idegen,
a hangod pedig nem a tiéd. Úgy teszek,
mintha érteném, de magamban nagy a vihar,
a szél érthetetlenné torzítja a legtöbb szót.
Amire emlékszem, azok állatok nevei.
Duruzsolsz, szorítasz, és felsorolod őket,
az összes olyat, ami bennem mozog.

ÁLDOZÁS A MEDDŐ FALAKÉRT

Repedések a falon, ami előtt várnak.
Nem engednek tovább,
a törzsemet szorítják.
Tűzbe dobni, malterba keverni,
hogy az otthont begyógyítsák.

Gyenge volt az anyag,
mondják, azért ilyen.
Nincsenek már nők, vétkesek,
akiknek mellét malterba keverjük.
Az anyatej hiányzik ebből is, a mirigyek.

Felhúzom a fölsőm,
hogy lássák a krátereket
a mellkasomon. Bólintanak,
tudják jól, hogy repedünk mi is,
száradunk mindenhol.

Reggeltől épültök, estére összeomlotok,
belső tereitekben csonka magzatok
sírnak. Bőrötök alatt nincs már
élet, ezért add a tested, húsodból talán
még gyengéd otthon nő.

A HÚSROBOTOK SZOKÁSAI

Először a szádat nyitod, aztán a bőrt is tépni kezded,
női neveket sorolsz, miközben szerveidet mutogatod.
Fanni, Petra, Betti hideg kezeikkel a nyelvemet szorítják.
A koponyaüregben jéghegyek nőnek félelemből,
csúcsaik véresre szúrják az agylebenyeket. Köldököm
megtelik könnyel, fémes csövek vezetik el a tekintetedtől.
Amikor már nem nyel többet, kiönt, és megfagyaszt.

Összeszeded a szerveidet, mert ma is magadra maradtál.
Most már néma vagy, mint a romlott áru, csak a tested
darabjai cuppannak, miközben a földtől elszakítod őket.
Az utolsót még megtaposom, hogy koponyámban a jég
olvadni kezdjen. Megköszönöd, majd a bordáid közé dobod.
Mint zárlatos robot, ismétled, milyen kevés vagy. Legközelebb
a cipzárt másoknak húzod, de már csak a külső
réteget, ami mélyebben van, nem mutogatod.

BENE ZOLTÁN

ÉBREDÉS

Kedd délután
Ahogy lépkedett fölfelé a lépcsőn, Májer úrnak egyre több régi, kínos emlék jutott az eszébe. Bár 1919 végétől távolodni kezdett az Ébredőktől, még két-három évig eljárt a gyűléseikre. Be-bekukkantott az Új Nemzedék szerkesztőségébe is, ahol barátai dolgoztak, míg 1923 nyarán végleg ki nem lépett a társaságból. Azóta nem beszélt Balog Károllyal. Ugyanakkor tizenöt esztendőn keresztül rettegett, hogy a fuvarosnak csúfolt milliomos mikor jelenti föl a rendőrségen – bosszúból, gonoszságból vagy csak úgy, unalmában. Tisztában volt azzal, hogy Balog olyan bizonyíté-

koknak van birtokában, amelyek még nem évültek el, s amelyek alapján sokévi börtönre ítélné bármelyik törvényszék. Némiképp remegő kézzel nyomta meg a csöngőt.

Idősebb Balog Károly, akinek az apja még egyszerű, kétlovas fuvaros volt, a Nagy Háború utolsó hónapjaitól kezdve az Ébredők egyik legbefolyásosabb vezetőjének számított Szegeden és a vármegyében. Bár a nyilvánosság elé sosem lépett ki, a jól tájékozottak tudni vélték, hogy 1919. nyári indulásától először 1929-ig, majd a harmincas évek közepétől ismét ő pénzelte a mozgalomhoz közel álló helyi lapot, az Új Nemzedéket.

– Nem, mi nem tarthatunk a revizionistákkal – magyarázta egyik újságírójának a húszas évek elején –, mert a revízió a zsidóknak is jó lenne, nekik is érdekükben áll. Ezért ne írjon nekem revizionista vezércikket! Mi nem árulunk egy gyékényről a kormányzóval. Elfogadhatatlan a lagymatag, kétkulacsos faji politikája! Miközben ő maga is, ezt bizton tudom, ki nem állhatja a zsidókat, mentegeti őket feszt, engedményeket tesz, lagymatagon kezeli a kérdést. Skandalum!

Májer Henrik többször vált tanújává az efféle beszélgetéseknek, amelyeket inkább lehetett durva legorombításnak és pökhendi kioktatásnak nevezni, semmint dialógusnak. Többnyire az Új Nemzedék főszerkesztője és Balog vitték a szót. És általában nemigen válogatták meg a szavaikat.

Takaros, tizenhatéves-forma cselédlány nyitott ajtót. Ügyetlenül pukedlizett, szó nélkül bevezette a vendéget a tágas nappaliba. Balog Károly hatalmas bőrfotelben terpeszkedett, egészen belesüppedt, már-már elveszett benne, pedig nem volt apró termetű férfi. Éppen rágyújtott egy Pharaóra. Májer úr emlékezett, hogy hajdan Imperatorest szívott. Ebben hát változott az ízlése, cikkant át rajta a gondolat, egyebekben aligha.

– Régen láttam, Májer – fújta ki a füstöt a fuvaros. – Ezek szerint megkapta az üzenetem.

– Azért vagyok itt, Balog úr, igen. Fölkeresett egy tejfölösszájú kölyök, az orrom alá dugta a maga papírfecnijét. Ezért vagyok itt, nem tagadom. Magamtól, Isten a tanúm, nem jöttem volna.

– Maga szánni valón gyönge emberré silányult, Májer – Balog Károly lebiggyesztette az alsó ajkát. Fölállt, az ablak alatt terpeszkedő robusztus íróasztalhoz lépett, kihúzta a legfelső fiókját, kiemelt belőle egy mappát, átnyújtotta a vendégének.

– Minden benne van. Elrejtheti. Akár el is égetheti – vetette oda foghegyről.

– Minden?

– Én úriember vagyok, Májer – a fuvaros Balog hangjából nem volt nehéz kihallani a gúnyt és a lekezelő élt –, az én szavamra lehet adni, nem úgy, mint a magáéra. Ha azt mondom, minden, akkor minden. Cserébe, ahogy írtam, nem kérek egyebet, mint hogy adja oda azt a csecsebecsét, amit olyan régóta őrizget, adja csak oda bátran annak a gyereknek.

Májer úr a hóna alá csapta a dossziét, és köszönés nélkül távozott.

– Minden gondjától megszabadul általam, látja – kiáltott utána gúnyosan a házigazda, majd az íróasztalához ment, súlyosan rátámaszkodott, s meredt kifelé az ablakon. Sűrű füst gomolygott elő az orrából.

– Remélem, azért ennyire még bízhatok a szavadban, te lator – dünnyögte.

Odalenn az utcán, a ház előtti járdaszakaszon egyszer csak megjelent a hentes. Mintha fejbe kólintotta volna a tűző nap, támolyogva indult a dóm tornyainak irányába. Balog Károly addig követte a tekintetével, míg el nem nyelte alakját a város.

– Kár ezért az emberért – sóhajtott. – Micsoda balegyeneseket osztogatott valaha! Megbízható ököl volt, örömmel használtuk... Kár érte, bizony, bizony kár…

Kedd reggel

A félszemű Májer nagy lendülettel taszította föl hentesüzlete ajtaján a rácsot. A Szabadkai sugárúton még alig járt teremtett lélek. Májer elégedetten nézett szét. Előbb jobbra, majd balra. Ez egy szép nap lesz, állapította meg magában. Lám, már itt is az első lehetséges vevő. Hunyorgó, zavarodott fiatalember, nyilván egyetemi hallgató, gondolta a hentes. Visszalépett az üzletbe. Pár másodperccel később az ifjonc követte. Amikor megszólalt, a hentesnek úgy tűnt, a hangja még mutál.

– Májer úr?

– Személyesen – dörmögte Májer úr joviálisan mosolyogva.

– Balog Károly küldött – dadogta a fiatalember, jobbjával egy pattanást kapargatva az állán. – Akit fuvaros Balognak is neveznek.

Májer úr arcáról lehervadt a mosoly.

– Én már hosszú ideje nem állok kapcsolatban olyan körökkel, amilyeneket Balog úr képvisel – jelentette ki kimérten.

– Fogalmam sincs, miről beszél – vonta meg a vállát a fiatalember. Egy cetlit húzott elő a zsebéből, átnyújtotta a hentesnek. Májer elolvasta, amit a cédulára írtak. Mikor végzett, fölsóhajtott.

– Rendben. Holnap ilyenkor jöjjön el újra – nyögte a szemét lesütve.

– Holnap ilyenkor számíthat rám – biccentett a fiatalember, s miközben távozott, Májernek ismerősnek tűnt az alakja. Biztosan járt már itt, gondolta, nyilván hurkát falt kétpofára, vagy oldalast. Mind a hurkája, mind az oldalasa igen népszerű volt városszerte.

A fuvaros Balogtól sosem szabadulhat már, keseredett el végképp, miután az ajtó becsukódott a távozó legényke mögött. Holott meglehetősen hosszú idő, másfél évtized telt el azóta, hogy rácsapta az ajtót a Fekete Sas utcai lakásban, amelyet akkortájt az Ébredő Magyarok irodájaként is használtak. Azon a tavaszon tervezték a csongrádi merényletet, és Májer úr úgy vélte, nyeles kézigránátot hajigálni önfeledten szórakozó emberek közé sem nem nemes, sem nem bátor, sem nem hősies, s kiváltképpen nem hasznos cselekedet. A hentes nővére Csongrádra ment férjhez, így Májer úr jól ismerte Piroska Jánost, akit Héjjas Iván és Prónay Pál közeli cimborájának tartottak fajvédő körökben. Piroska abban az időben a csongrádi Jóbarátok Körének vezéralakja volt, nem mellesleg az a személy, aki magára vállalta, hogy megszervezi és levezényli a csongrádi Izraelita Nőegylet év végi bálja ellen irányuló merényletet.

– Kerüljenek beljebb – invitálta a vendégeket Fekete Sas utcai lakása halljába Balog Károly.

1923 tavaszutója volt, odakinn esett az eső.

Piroska János, Lehrer Alfréd és Kiss Gábor Jenő elégedetten nézelődtek a pazarul berendezett helyiségben. A cselédlány ürmöspálinkát és bort szolgált föl, italozás közben az urak csevegtek az időjárásról, a jövő évben, Párizsban rendezendő olimpiáról, Károlyi elítéléséről, a csanádi püspök Szegedre költözéséről és hasonló aktuális témákról. Miután derekasan ürítettek poharat pohár után, s lassan kifogytak a témákból, Balog Károly a lényegre tért.

– Uraim, mint azt önök is nyilván tudják, létezik úgy tucatnyi titkos vagy félig-meddig titkos és igen zárt, ráadásul fölöttébb exkluzív tagsággal rendelkező társaság, és én szilárdan hiszem, hogy lényegében ezek berkeiben dől majd el, hogy a vezető pozíciókat kik töltik be, hogyan áll össze a kormányzó párt, kik indulhatnak képviselőként, kik lesznek az ispánok, alispánok, szolgabírók, csendőrparancsnokok, kik kerülhetnek be a kormányzó szűk

tanácsadói körébe. Ám ez csak tevékenységünk egyik része. A jéghegy csúcsa, hogy úgy mondjam. A másik, a jéghegy nagyobbik hányadát kitevő, nem a nyilvános politika terepe. Önök most ezért, a jéghegy igazi tömege miatt vannak itt.

Lehrer Alfréd és Kiss Gábor Jenő a Héjjas Iván vezette Alföldi Brigád tisztjeiként szolgáltak a háború után, négy évvel korábban részt vettek számos akcióban, amelyet a Tanácsköztársaságnak nevezett bolsevik uralom bukását követően egyrészt a rend megszilárdítása miatt tartottak szükségesnek, másrészt a zsidókat kívánták megfélemlíteni általuk – végtére is mindenki, aki ezekben a körökben mozgott, tisztában volt azzal, hogy a bolsevikok mind zsidók. Egyedül a csöndesen a háttérbe húzódó Májer úr vitatkozott volna ezzel az állítással, ha nagy bölcsen nem inti magát óvatosságra. A többiek azonban akkor is, azóta is – a hentes előtt ez nem lehetett kérdéses – megingathatatlan bizonyosságnak, sziklaszilárd axiómának vették ezt a vélekedést.

– Pontosan így van – vette át a szót Piroska János, aki főhadnagyként szerelt le a háború végén a közös hadseregből, hogy a szabadcsapatokban folytassa fegyveres működését, amelyet ő maga szolgálatnak hitt. – Ezért vagyunk itt. Úgy vélem, a csongrádi izraelita aszszonyok év végi bálja jó alkalom arra, hogy megmutassuk, ki az úr a háznál.

– Mire gondol? – kotyogott közbe Májer úr.

– Bombára – válaszolt Piroska.

– Bombát robbantana egy bálon? – képedt el a hentes.

– Ne fanyalogjon, Henrik! – emelte föl a hangját Piroska. – Nem esik bántódása senkinek, csak az ijedségkeltés a célunk.

– Úgy, úgy – bólogatott a fuvaros Balog –, helyükre kell tenni ezeket a zsidókat. Jótékonysági bál? Ugyan, kérem! Hova gondolnak? Mire, mit? Kinek?

Májer úr nem felelt. Rózsahegyi doktoron járt az esze, akinek a megmaradt szeme világát köszönhette. Az arcára kiülő ijedelemmel vegyes undorra, amikor, hetekkel a sikeres műtét után, egy fél disznóval beállított hozzá. Még a városban állomásoztak a franciák, az ország nagy része éhezett, egy fél disznó annyit ért, mint egy aranyrúd, ha nem többet, az az ember mégis visszautasította. A hentes először vérig sértődött, hetekig fortyogott benne a méreg, majd fölrobbant. Később váratlanul, mintegy megvilágosodásként értette meg, miért történt úgy, ahogy. Egy hosszú, álmatlan éjszakán, amikor a Tisza partján sétált, s figyelte a sodrásban a csillagok tükröződő fényét, hallgatta a kikötött hajók oldalán kotyogó vizet, egyszerre elmúlt belőle a méreg és a neheztelés. Sosem tudta megfejteni, mi hozott számára enyhülést. Attól fogva azonban valahányszor az Ébredők gyűlésére ment, elszorult a torka, s csak konokul maga elé meredve, némán hallgatott.

Most, másfél évtized múltán sem tett másként, miközben a fiatalember hűlt helyére meredt egyetlen szemével. Kis idő elteltével nagyot sóhajtott, és hálát adott a Fennvalónak, amiért megóvta a haragtól, a dühtől, s ahelyett, hogy a guta megütötte volna, csak valami szkeptikus mélabú uralkodott el rajta. Minden rosszban van valami jó, állapította meg magában, bár kissé röstellte, hogy csak ilyen ócska, közhelyes gondolatok telnek tőle.

Szerda délután

Az egész város a gyilkosságról beszélt. Májer úr először ebéd után hallott az esetről. Tudta, hogy hallani fogja. Órák óta erre várt, erre a hírre, gyöngyöző homlokkal, a szorongástól legyöngülve, elbizonytalanodva.

Aznap történt: tizenegy óra huszonkét perckor lelőtték a városszerte ismert, kivételes szépségű szemorvosnőt és egy barátnőjét, aztán a gyilkos magával is végzett. Mindezt az orvosnő lakásán.

– Egy nyikhaj kölyök, alig pelyhedző szakállal – szörnyülködött Bozsóné. – Azt hallottam, félvak és toprongyos.

– Honnan van az ilyennek pisztolya, Májer úr, azt mondja meg nekem! – harsogta Széllné harciasan, nagy fölindulásában csak úgy rezegtek a bajuszkája szálai.

Májer úr csak a fejét csóválta.

– De sápadt ma, Májer úr – sajnálkozott Bozsóné –, csak nem valami rosszat evett?

– Semmi bajom, csak fáradt vagyok – motyogta a hentes.

– Nem tudom, honnan vehette – tette még hozzá emeltebb hangon, Széllnéhez fordulva. Ha tudná ez az asszony, milyen arra ébredni, hogy a fuvaros Balog már megint velem végeztette a piszkos munkát, gondolta még magában. Meg azzal a kölyökkel…

– Állítólag szerelmes volt a doktornőbe – szólt közbe Hajduné.

– Lópikulát! – csattant föl Széllné. – Nem szerelem az ilyen!

– Műtötte a doktornő – fontoskodott Bozsóné. – És nem jól.

– Hibát vétett? – sápítozott Hajduné.

– Akkorát nem véthetett, hogy le kelljen lőni, mint egy kutyát! – mondta ki a megfellebbezhetetlen ítéletet Széllné.

Akkorát senki sem, talán, gondolta Májer úr, aztán az jutott eszébe, hogy ki kellene mennie a Széchenyi térre, s belekiáltani a világba, hogy ő adta a pisztolyt annak a gyilkosnak, még akkor is, ha valójában az ő keze csak Balog Károly kezének a meghosszabbítása volt! Tudniuk kellene az embereknek, hogy nem a fiatalember az igazi bűnös, akár szerelmes volt, akár nem, akár orvosi hibát vétett a doktornő, akár nem, az igazi gazember Balog Károly, ahogy annak idején a csongrádi merénylet mögött is ő állt, az ő lelkén száradnak a sebesültek és halottak, az ő lelkén száradnak…! A hentes úgy érezte, nem kap levegőt. Az asszonyok megütközve nézték, ahogy liheg.

– Rosszul néz ki, Májer úr – aggodalmaskodott Bozsóné.

– Vigyázzon magára! – javasolta Hajduné.

– Szar időket élünk, nem csoda, ha az ilyen bivaly emberek se bírják – rezegtette bajuszkájának kefeszálait Széllné.

Mindhárom nő fizetett, mindhárom nő sajnálkozott, amiért Májer úr beteg, s mindhárom nő ment tovább, újabb híreket gyűjteni, újabb elméleteket meghallgatni és megvitatni. Májer úr egyedül maradt, lehúzta a redőnyt, kitette a *Rögtön jövök* táblát, aztán lehányta az udvarában álló platánfa tövét. Nem könnyebbült meg attól sem.

Szerda reggel

Májer úr szomorúan nézte az üres dobozt. Alig ébredt föl, már jött is az a félszeg fiatal gyerek. Vitte, amiért küldték.

A bársonyon egy pisztoly alakú mélyedés. Majd el kell égetnie. A dobozt. A mélyedéssel együtt.

Elégetni egy hiányt, milyen ostobaság…

Az a csapott vállú, pattanásos arcú kölyök csak úgy zsebre vágta. Bár tudná, mit akar vele! És vajon ő akarja-e vagy a fuvaros Balog? A hentes a maga részéről biztosra vette,

hogy alapvetően az utóbbi, még ha az a szerencsétlen abban a hitben is él, hogy a saját szándékait követi.

Igyekezett nem gondolni többet a bajokra, kellemetlenségekre. Becsomagolni készült egy darab dagadót egy újságpapírba, az inas majd átviszi az anyjának, itt lakik nem messze. Éppen a társasági híreknél nyílt ki a lap. Májer úr önkéntelenül átfutotta a címeket. A negyediknél megdermedt, akár valami apró állat, amikor veszélyt érez.

Az újságban egy fotográfián ifjabb Balog Károly feszített délcegen, nyalkán, büszkén. Mellette a menyasszonya: föltűnően szép, szemita arcú hölgy.

Májer úr elsápadt.

Hát ezért. Hát ezért kell az a fegyver!

A fuvaros Balog nem tűrheti, hogy a fia… És megtalálta a *módját*, hogy a fia ne… Az az elanyátlanodott, vaksin hunyorgó legényke… Ő volt a *mód*, amit, akit megtalált... Legyen átkozott ezerszer is…!

A hentest szinte megbénította a szorongás. Rettegve várta, ami következik. Mert hogy bekövetkezik, afelől kétsége sem volt.

SZÁRAZ MIKLÓS GYÖRGY

| kisregény |

TIBETI SZÉL

Húsz

– Ki vagy? Miért jöttél ide?

Éveken át készült a válaszra, most mégis hallgat. Megilletődött? Igen, bár rang és hatalom nem nyűgözi le és nem is ijeszti, egyezkedett miniszterekkel, társalgott maharadzsákkal és sahokkal, pörölt kalózvezérekkel. A láma fiatalsága? Közvetlensége? Lehetne, de a fő ok nem ez, hanem hogy felismeri: most valami más kezdődik. De nem tudja, hogy mi. Pedig ezért van itt. Ezért kóborolta be a fél világot, kelt át hegyeken, tengereken, kő- és homoksivatagokon, ezért fagyoskodott hónapokon át rideg kolostori cellákban. És most nem tudja megfogalmazni, hogy mit keres. Mit akar. Mit vár. Nem menekül a szavak mögé: hallgat. Nem a szavakat keresi, hanem az okokat. Amikor végül megszólal, Lobsang Kunga nem hisz a fülének.

– És te, barátom? Te tudod, hogy ki vagy? Hogy miért érkeztél a világra?

A találkozás pontosan úgy zajlik, ahogy a láma elképzelte. Értesítés nélkül érkeztek, sötétedés után. Fekete ruhás, fekete maszkos szolgák már korábban elnémították a kutyákat. A közeli csapszékekben fáradt kalmárok tűntek fel, tekintetük vizsla, hosszú csubáik övében dísztelen, borotvaéles tőrök. Dönkar házával szemben, a kútnál tikkadt zarándokok vertek tábort. A kapun három árny surrant be észrevétlenül, kettő a kerítés tövében lekuporodva láthatatlanná vált, a harmadik, olyan lágy nesszel, amilyen a levélhullás, fent termett a tetőn, és lehasalt. Amikor betoppantak, elöl a

kémek és fürkészek legfőbb főnöke, mögötte a láma, az asszony a tűzhelynél állt. Dísztelen cserépfazékban árpalevest főzött. A tágas helyiségben lámpások és mécsesek égnek, a tűzhely mögötti falat izzó parázs fénye színezi rózsaszínre, csak a sarkokban ül meg a homály. A hosszú asztal körül tíz ember is kényelmesen elférne, de csak a gyerek trónolt a kályha felőli asztalfőn, és valamit hajtogatott. Keze ügyében festék és olló, könyöke alatt színes papirosok. A belső ajtónál, egy festett szekrény előtt, háromlábú kicsi széken Jampa kucorgott. Arca mintha kormos lenne, és ráncos, mint az aszalt gyümölcs. Az öreg jakpásztor görnyedt és púpos, rongyai szinte összenőttek a bőrével. Süket, csak az égzengést, a kürtök és lábszárcsont trombiták vonítását érzékeli – de a szeme még jó. Éppen egy elnyűtt bőrzacskót, a tűzszerszámos tarsolyát foltozgatta. Az idegen a két ablak közt ült egy karosszékben, fényes, zöld csubában, ölében sárkányos kínai csészében bor. Szabadkozott, sosem iszik, mondta, de az asszony nem tágított. „Jó bor. Elűzi a láz démonait." A férfi már az első korty után érezte az ereiben szétáradó meleget.

– Mi lesz abból? – kérdezte a gyereket. – Milyen madár?

– Pelikán. Így nevezik. Mint a fakanál, olyan neki a csőre.

A fiú vékony ecsetet mártott a tusba, szemet pingált a madárnak. Alattuk, a ház földszintjén bárányok és kecskék korcogtak, a folyó felől tompa kutyabufogás hallatszott. Dönkar fehérrépát és karalábét aprított a levesbe, és az járt a fejében, hogy éjszakára vajon az ágyába hívja-e a férfit, de nem jutott dűlőre, mert nyílt az ajtó, és szorosan a főrendőre mögött belépett a házába őszentsége, a dalai láma. Ahogy az ajtócsikorgásra odakapta a fejét, abban a szempillantásban felismerte. Kétség nem fért hozzá, látta elégszer az ünnepeken. Elejtette a kést, a szemét lesütötte, a fia háta mögé lépett, és megszorította a vállát. Nala szeme elkerekedett, kászálódott volna, hogy anyjával együtt leboruljon, de Lobsang Kunga megelőzte őket.

– Állj – mondta határozottan. – Erre semmi szükség. Őszentsége nincs itt.

Az asszony és a fiú tanácstalanul álltak, pillantani sem mertek a lámára. A belső szobába nyíló ajtó felől zörömbölés hallatszott, a kis szék felborult, Jampa térdre esett, előrehajolt, homlokával előbb megérintette a padlót, aztán lehasalt, mindkét karját a feje fölé nyújtotta, és azt mormolta: *…add rám áldásodat lótuszban született add rám áldásodat lótuszban született add rám áldásodat...* Lobsang Kunga ott termett, felállította a háromlábú széket, lehajolt a mantrázó öreghez, a hóna alá nyúlt, felsegítette vagy inkább felemelte, visszaültette a kicsi székre. Szemébe nézett, két ujját, épp csak érintve a ráncos, vértelen ajkakat, a szájára tette. A mormolás abbamaradt, de Jampa ajka tovább mozgott, mondta, mondta a mantrát némán.

Dzsampal Gyaco olyan leplezetlen kíváncsisággal figyelte az idegent, mint egy gyerek. A férfi felállt, csészéjét az asztal sarkára helyezte, meghajolt.

– Felség – kezdte volna, de Lobsang Kunga beléfojtotta a szót.

– Szomorú, de tévedsz. Őszentsége nincs itt. Értitek? Hogyan is lehetne? Gondoljatok bele.

Amíg a fülelők és fürkészők főnöke beszélt, a láma odalépett a hosszú asztal hozzá közelebb eső végéhez, kihúzta az egyik karosszéket, és leült.

– Ti is – mondta mosolyogva, és a kezével is mutatta. – Kérlek, üljetek le.

Lobsang Kunga végignézett rajtuk.

– A vendég a barátotok – mondta. – Tiszteljétek meg azzal, hogy úgy viselkedtek, mintha régóta ismernétek egymást. Szólítsátok úgy, hogy barátom, és ő is úgy szólít benneteket.

A legfőbb titokszolga háttérbe húzódott, a bejárati ajtó mellett a falnak dőlt, egykedvűen néz a semmibe, és bár nem hisz a fülének, szeme sem rebben, amikor meghallja, hogy az idegen kérdéssel válaszol a láma két kurta kérdésére.

Dzsampal Gyaco nem sértődik meg.

– Csenrézi megtestesülése vagyok – mondja. – Könyörület és együttérzés. Király és isten. Óceán meg élő Buddha.

Nevet.

– Néha azt gondolom, hogy sok ez egy embernek. Olyankor azt mondom, tulku vagyok. Semmi más, csak tulku. Tudod, mit jelent?

– Olyan tanító, aki saját maga döntheti el, hogy milyen alakban tér vissza.

A láma csodálkozva néz a gyerekre. Nala nem jön zavarba, felemeli a tekintetét.

– Rosszul mondom? – kérdezi izgatottan. – Választhatsz, ugye? Lehetnél folyó is. Vagy híd a folyó fölött. Vagy házőrző kutya.

Dönkar a fia vállába markol, de a láma mosolyog.

– Jól mondod. Lehetnék kutya is.

– Vagy bagoly.

– Miért pont bagoly?

– A baglyoktól félek.

Dzsampal Gyaco meglepődik. Eszébe jut, hogy kicsi gyerek korában, amikor még otthon élt a szülei házában, semmilyen állattól sem félt, csak a baglyoktól. Apja loncsos és busa jakjai vagy a mongol kalmárok hatalmas tevéi nem ijesztették. A kopasz nyakú keselyűk sem, amelyek úgy néznek ki, mintha fekete kabátot viselnének. Csak a baglyok. Ha rosszalkodott, anyai nagyapja azzal fenyegette, hogy az engedetlen gyerekekért éjszaka nesztelen röptű, óriási baglyok jönnek, és elviszik őket az örök sötétség földjére, ahonnan soha nem térhetnek vissza.

– Te vagy tulku – mondja Nala. – És a pancsen láma is az. Meg Düdül Dordzse, a fekete süveges karmapa. Igaz, hogy a fekete kalapját százszor ezer női láma hajából szőtték?

– Igen, igen – mosolyog a láma, mert emlékszik rá, hogy régen, kicsi korában ez a kérdés őt is foglalkoztatta. – Lehetséges.

A tűzhely felől sistergés hallatszik, gőz gomolyog a fazék körül, felhabzik, fut a leves. Dönkar zavarodottan felpattan, nem mer hátat fordítani.

– Menj, menj – nevet a láma –, csináld, kérlek, amit ilyenkor csinálni kell – mondja, és ismét az idegen felé fordul.

– Ki vagy? Hogy szólítsalak? Mi mindenről mondtál le azért, hogy elérkezz hozzánk? És mit remélsz itt megtalálni?

Huszonegy

– Elhagytam, tulku, mindenemet. Apámat, anyámat, a testvéreimet. A földet, ahol a nyelvemet beszélik. Az útlevelemet, az európai ruhámat és az európai szokásaimat. Elhagytam mindenemet, de nem mondtam le semmiről. Volt, hogy arannyal teli bőrzacskó húzta az övemet, máskor kopott köpenyem zsebében a koldusok alamizsnagyűjtő csészéjét hordtam. Hatalom és gazdagság sosem érdekelt. Könnyű szórakozás nem vonzott. Tudtam, hogy más vagyok, mint a többiek. Nem ott kerestem az élet értelmét, ahol ők. Mikor ezt felismertem, nem haboztam, kezembe vettem sorsom irányítását. A tudás érdekelt. Min-

denkinél jobban tiszteltem a tudósokat. Magam is közéjük akartam tartozni. Mire elértem ezt, ráébredtem, hogy a tudás kimeríthetetlen és sokféle. Akkor megint kezembe vettem a sorsomat, és vele együtt a hontalanok vándorbotját is.

Tulku, én már otthon, kicsi gyerek koromban is hosszú, poros utakról álmodtam, melyek meztelen lábak nyomával vannak teli. Szerettem egyedül lenni, mégsem voltam soha magányos. A vándorok mindenütt ott vannak, és alkonyatkor szívesen engedik otthonos kis tüzük mellé az elcsigázott zarándokot, hogy megosszák vele szerény vacsorájukat. És ahol ember nincs, ott van medve, róka, farkas, majom. Fák, füvek és virágok. Kő és szél. És a kő meg a szél is beszél. Én értem a beszédjüket.

Azt kérdezed, mit remélek megtalálni? Nem hiszem, hogy tudok válaszolni. Egyre biztosabban érzem, hogy nem lehet beszélni róla. A kedvedért mégis megkísérlem mondani a mondhatatlant. Rövid leszek, mert félek, hogy a szavak nem közelebb visznek, hanem eltávolítanak. Azt az utat keresem, tulku, ami a dolgok szívébe vezet. Ahol nincs fény és sötétség, nincs nappal és éjjel, nincs csönd és zaj. Csak a végtelen van, ami elfér egy tű hegyén. Azt a helyet keresem, ahonnan mindannyian elindulunk, és ahová mindannyian visszatérünk majd. Ahol halott az élő és eleven a holt. Ahol semmi sincs és minden megvan.

(Folytatás a következő számban)

ÁFRA JÁNOS

AMI EL SEM

Meztelenül száradunk
egy sekély vizű tó partján,
és koptatja rólunk
kedvünket a szél, morzsolja
a vágy maradékát.
Beteljesületlen ígéretek
fodrozódnak, majd
jön a visszarendeződés
a biztos bizonytalanba.
Ami elmaradt, nem pótolható,
ám megleszünk így is,
mi makulátlanul hűvösek.

Mintha egyszer csak
felszínre bukna az állat-
maradványokból és pamutból
összefoldozott sellő,
amit évszázadokig féltett
ereklyeként őriztek.
A halász tekintetére gondolok,
aki megtalálja hálójában,
arra, hogy milyen lenne
újra hinni valamiben.
Csak jó akartam lenni,
de most itt fekszem,
és teljesen üres a szívem.

SÖTÉT TÖMEG

És ha az ég fekete
talaját fellazította a tenger,
ez a sokáig magasztalt,
tündöklő örvény,
nem emelünk többé
pilléreket, nem takarjuk
el a bőrt, csak fejünk lehajtva
várjuk, hogy a nyakunkba
szakadó sár leoldja
a görcsöket.

KEZDÉS ELŐTT

„elképzelem magam több nézőpontból
mindezt egymásra vonatkoztatom
így mozgok mint egy videojátékban
rekonstruált térképzetem vagyok
a tereptárgyakat is szimulálom
már ösztönös mint minden harcmodor"
(B. Sz.)

Magányos vajúdás lezárt
hengerben, az egymás-
utáni felszínre kerülése,
amit a lég iránti vonzalom
gravitál össze és tárol,
mígnem a burkolat felreped
egy láthatatlan pontból,
nyomában hang, maroknyi
csontköteg csikordul.

Terjed a kép helye,
a sorjázó képletek tája,
hol jelentést nyerhet
a vágyak súlya-súrlódása.
Megrezeg a tárgyakat
ölelő aura, az érzetek mása,
vagy ez is csak az átvérzett
monitor pixelhibája,
amivel bűn a bűnhődést
terv szerint kizárja.